

Asia: VM085:00/2018, VM/1352/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kuntalain muuttamisesta (mm. erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn perusteet)

Lausunnonantajan lausunto

Luonnoksesta yleisesti

Kuntakonsernien rakenne vaihtelee suuresti eri kunnilla ja on haasteellista toteuttaa kuntakonsernitason taloussuunnittelua suunnittelukausille. Kuntakonsernin tunnuslukujen vertailukelpoisuus muihin kuntiin on vaikeaa, varsinkin kun pieniä kuntia ja suuria kaupungeja verrataan toisiinsa samoilla tunnusluvuilla. Lisäksi kuntakonsernin sisällä on erilaisia yhtiöitä, joiden tuloksen arviointi on haastavaa toimintojen erilaisuudesta johtuen. Kuntakonsernista riippumattomat tekijät voivat vaikuttaa tuloksenteokkyyn esim. säänvaihtelut, lakimuutokset. Kuntakonsernin tulokseen vaikuttaa myös se, että kuntayhtymät tekevät taloussuunnittelun/tilinpäätöksensä pelkästään omasta näkökulmastaan ottamatta huomioon kuntien taloudellista tilaa. Taloussuunnittelun vaikeutta konsernitason haastaa myös se, että konsernitason yhdistelyä ja eliminointikirjauksia on tehty tähän saakka pääsääntöisesti tilinpäätöksissä. Osavuositarkastuksiin sekä välitilinpäätöksiin konsernitilien yhdistelyä ja eliminointia ei pääsääntöisesti olla tehty, joten ainoastaan tilinpäätöksessä on nähty tarkat luvut ja silloin sen vuoden konsernitulokseen vaikuttaminen on jo myöhäistä. ´

Kriteerinä oleva alijäämän 1000 euron ja 500 euron rajaa ei olla täsmällisesti perusteltu laissa. Tärkeää olisi paremmin perustella, miksi tämä alijäämään liittyvä kriisikuntaraja on tämän suuruiseksi määritelty.

Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde, raja-arvo 80 %

Pysyvien vastaavien alkuperäisessä arvopohjan määrittelyssä kunnissa / kaupungeissa on käytetty erilaisia toisistaan poikkeavia menetelmiä ja tulkintoja. Lisäksi poistosuunnitelmissa on ollut eroavuuksia kuntien kesken vuosikymmenten aikana, joiden vaikutus on edelleen näkyvissä.

Kunnan tuloveroprosentti, raja-arvo 2,0 prosenttiyksikköä kaikkien kuntien painotettua keskimääräistä tuloveroprosenttia suurempi

Ähtärin kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2018 on 22 prosenttia. Koko maan tuloveroprosentti on ollut keskimäärin 19,86 prosenttia ja Etelä-Pohjanmaan 21,31 prosenttia. Alueellisten tuloveroerojen vaikutusten tulisi näkyä tätä kriteeriä arvioitaessa, jolloin pohjana voisi olla esimerkiksi maakunnallinen keskiarvotarkastelu.

Konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä, raja-arvo 50 % keskimääräistä suurempi

Kunnat ovat ottaneet nykyisin käyttöön erilaisia vuokrausmalleja, kun on hankittu erilaisia kiinteistöjä käyttöön. Esityksessä on mainittu, että lainamäärän käyttö erityisen vaikeaa taloudellista asemaa kuvaavana tunnuslukuna voi johtaa siihen, että vuokrausmallin perusteena on yksinomaan lainamäärään vaikuttaminen. Vuokrausmallin käyttöön ottamisessa kuitenkin vaikuttimena voi olla myös se, että ei haluta omistukseen kiinteistöjä, joiden käyttö esim. 20 vuoden päästä ei ole palvelurakenteesta johtuen tarpeellista. Palvelurakenteen muutosta aiheuttaa mm. väestörakenteen voimakas muuttuminen. Lisäksi rakennusten kasvavat sisäilmaongelmat eivät kannusta kuntia hankkimaan kiinteistöjä omistukseensa.

Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate, raja-arvo 0,8

Kunnat ovat viime vuosina rahoitusmarkkinoista johtuen käyttäneet Kuntatodistus-lainoja, jotka ovat lyhytaikaisia ja näiden lainojen lyhennykset eivät tule huomioon otetuksi realistisesti tätä tunnuslukua laskettaessa.

Monipaikkaisuuden huomioon ottaminen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämisessä sekä kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat tekniluonteiset muutokset

Monipaikkaisuuden huomioon ottaminen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämisessä ”lakimuutoksella” lisätään jälleen kuntien tehtäviä ja velvollisuuksia, ilman että siitä tulee taloudellisista kompensaatiota.

Mikkola Jutta-Kaisa
Ähtärin kaupunki - Kaupunginhallitus